

ACLVB Vlaamse Regionale

Binnen de vier maand een job, stage of opleiding aangeboden krijgen. Of je nu als jongere pas de schoolbanken verlaten hebt, of je verliest je job, je krijgt de garantie van de overheid dat je binnen deze vier maand een gepast aanbod krijgt. Dat is kort samengevat de jongerengarantie. Toen de Europese Unie in 2013 met dit plan op de proppen kwam, was de nood zeer hoog. Jongeren hadden in Europa dubbel zoveel kans om werkloos te zijn als volwassenen. Een gevolg van de ondertussen welgekende crisis. In sommige landen, zoals Spanje en Griekenland, zit zelfs een op twee jongeren zonder job. Als dan de Europese lidstaten een belofte maken aan jongeren om hier werk van te maken door middel van een jongerengarantie, dan kan je dit enkel maar toejuichen. Het risico op het creëren van een verloren generatie was en is namelijk te groot.

In Vlaanderen daalde het aandeel van de jongeren in de werkloosheid in 2015 juist onder de grens van 20%. Toch betekent dit dat je als jongere nog altijd meer moeite hebt om uit de werkloosheid te geraken dan je oudere medemens. Een gebrek aan ervaring, niet onmiddellijk productief, niet beschikken over het juiste profiel, enzovoort, zijn vaak gehoorde verklaringen waarom jongeren niet onmiddellijk aan een job geraken. Als overheid ben je verplicht om jongeren een toekomstperspectief aan te bieden. Een jongerengarantie kan hierbij helpen. Zeker voor laaggeschoolde jongeren en de zogenaamde NEET's¹ is de situatie prangend, voornamelijk dan in stedelijke agglomeraties. Daar staat nog heel wat werk voor de boeg.

Er bestonden al heel wat maatregelen om jongeren een duwtje in de rug te geven, die je onder de noemer van de jongerengarantie kan plaatsen: de instapstages, de individuele beroepsopleidingen (IBO), de werkinlevingsprojecten (WIJ), Activa, ... om er maar een paar op te noemen. De ene maatregel al wat meer succesvol dan de andere. Althans,

het valt te bezien wat je succesvol noemt. Kritisch zoals we zijn, merken we dat in al deze maatregelen (die an sich wel waardevol zijn) telkens twee parameters ontbreken. Het aspect duurzaamheid ontbreekt en in tweede instantie wordt de kwaliteit van pakweg een stage nauwelijks opgevolgd en gecontroleerd. We kennen allemaal de verhalen van jongeren die van de ene instapstage naar de andere instapstage rollen. Telkens wanneer je denkt de nodige ervaring opgedaan te hebben, krijg je het dekseel op de neus: je stage is afgelopen en blijkt geen garantie te zijn op een vaste job. Je komt terug in de werkloosheid terecht en krijgt bijgevolg alweer binnen de vier maand een of andere stage aangeboden. Als je als jongere een leven wilt opbouwen, dan zijn dergelijke situaties allesbehalve duurzaam. Een IBO-contract is daarentegen al een betere stap in de goede richting, aangezien je de garantie hebt dat je op het einde van de rit een vast contract op zak hebt.

Daarnaast heb je ook nog de kwaliteit van het aanbod. Het is nog maar de vraag hoe kwaliteitsvol de aangeboden stages wel zijn en in welke mate dergelijke stageplaatsen worden gecontroleerd op hun inhoud. Als je bijvoorbeeld ziet dat in een grootstad als Brussel de meeste stageplaatsen ingevuld worden in de horeca- en distributiesector, dan doet dit de vraag rijzen in welke mate jongeren hier wel degelijk nieuwe competenties en ervaringen opdoen. En dan hebben we het nog niet eens over het verdringingseffect van deze 'goedkope stagiairs' ten opzichte van de gewone werknemer.

Kortom, we moeten vermijden dat jongeren blind geactiveerd worden. Als ACLVB zijn we dan ook een grote voorstander van trajecten met inhoud, waarin de jongere op het einde van de rit zicht heeft op een duurzame tewerkstelling. We pleiten hierbij voor een intensifiëring van IBO-trajecten voor specifieke doelgroepen, waarbij kwaliteitsbewaking

van het traject een prioriteit moet zijn. Op tijd en stond een evaluatie van dergelijke systemen is ook welgekomen. De rol en inbreng van sociale partners is hierbij cruciaal, en moet volgens ons structureel in dit verhaal verankerd worden.

Een ander belangrijk pijnpunt zijn de inschakelingsuitkeringen (IU), zeker als we het over de zogenaamde NEET's hebben. Door het verkrijgen van een uitkering bleef deze doelgroep wel op de radar. Het was bijgevolg perfect mogelijk om voor hen een gepaste begeleiding en/of opleiding te voorzien. Door de koppeling bij min-21-jarigen van diplomavoorwaarden aan het verkrijgen van een inschakelingsuitkering, ontnemen je jonge NEET's elke incentive om zich alsnog in te schrijven als werkzoekende. De beperking van de IU in de tijd en in leeftijd (niet langer dan drie jaar en maximum tot 25 jaar) versterkt dit effect bij bepaalde doelgroepen. Actiris en VDAB mogen zichzelf dan wel op de borst kloppen dat het laatste jaar de werkloosheidscijfers bij jongeren gedaald zijn, toch kan je de vraag stellen of dit wel klopt. In datzelfde jaar is immers het aantal jongeren met een leefloon fors toegenomen. Moeten we hierbij nog een tekeningetje maken?

Nu, we moeten ons niet enkel blind staren op de jongeren die werkzoekend zijn. Ook onder de werkende jongeren zijn er nog heel wat pijnpunten. Heel veel werkende jongeren bevinden zich nog steeds in een preciaire situatie: tijdelijke contracten, uitzendarbeid, van het ene interimcontract naar het

andere, enzovoort, zijn schering en inslag. Ook hier is het een noodzaak dat we deze jongeren een toekomstperspectief voorschotelen door middel van een duurzame tewerkstelling.

Tot slot moet in dit verhaal ook voldoende aandacht gaan naar onderwijs. De beste garantie voor een jongere op een duurzame job, is een goede opleiding. De hervorming van het systeem Duaal Leren kan onder andere een antwoord bieden op het terugdringen van het aantal vroegtijdige schoolverlaters. Maar het gaat over veel meer: de hervorming van het secundair onderwijs, het terugdringen van het watervaleffect, een gebrek aan arbeidsmarkt-educatie, enzovoort. Redenen te meer om zeker niet te besparen in het onderwijs. Elke investering in het onderwijs betaalt zich op termijn meer dan terug. Enkel zo kunnen we onze jongeren versterken en hen laten bouwen aan de toekomst die ze zelf voor ogen hebben.

Tim Ramboer
ACLVB Vlaamse Regionale

Noten

1. NEET staat voor Not in Employment Education or Training, met andere woorden jongeren die zich noch op de schoolbanken bevinden, noch een job hebben.